Број 224. У Новом Саду у петак 10. октобра 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан девкута, а недељом сваког дванаа и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 нов. а на три месеца 8 круна.

Појединим јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

Огласи плаћа се по 12 нов. од сваке врсте сваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чанића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Појединим јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта је ново!

(Писмо уредништву „Заставе“.)

V.

Поплашио се чича.

Било је 1876. године за време српско турског рата Бечка дипломација је увелико удешавала, да Аустро-Угарска поседне Босну и Херцеговину

Већ на почетку рата затворен је др. Светозар Милетић Испрва се мислило да ће на томе проћи. Но после кратког времена затворен је и др Светислав Касапиновић и још неки.

Тада се др. Полит страховито поплашио, да не дође и на њега ред. После непроспаване ноћи подиже се и отпутова у Пешту право Јекелфалушију који је водио те ствари.

И рече му: — Чуо сам да ме држите за опасног. Ја сам готов да се уклоним. Молим вас нека ми се изда путни лист за Швајцарску. Ја ћу отпутовати право онамо и ако желите даћу вам сваку могућу обвезу да се никад нећу оданде повратити.

Јекелфалуши се полиже са столице стаде очи у очи према Политу и поче га мерити оштрим погледом. Дру Политу уздрхташе колена а у просторној соби чуло се јасно како му лупа срце.

На Јекелфалушијевом лицу и у очима његовим поче се мењати израз Напослетку је стајао — насмејан. Потапша дра Полита по рамену и рече му доброћудним гласом: — Ама молим вас. Нашто Швајцарска? Шта вам пада на памет? Идите мирно кући и још мирније спавајте. Нико на вас не сумња и ништа вами бити неће. Ја вам то јамчим.

Данас, кад се ради на анексији Босне и Херцеговине, др Полит се и опет страховито поплашио. За бога, казао је Еренталл, казао је Векерле, казао је Кошут, да је анексија морала бити, иначе зло због велико-српске пропаганде.

Ово дана почеше да пишу престолничке новине, како велико српска пропаганда расте, и како је захватила скоро све Србе. А по Будимпешти и Новом Саду прича се, како је већ готов списак оних Срба, које ће позатварати ово дана. И можете мислити како се др Полит поплашио.

Сад у среду у „Бранику“ написао је чланак, где богоради Србију, да нас мане на миру, да на нас не рачуна, да српски народ овде „не доводи у комбинацију са својим стратегијским плановима, јер би то била наша пропаст овде“. Са таквог безумља од стране Србије, одмах би дошао овде — преки суд. — Боже мој! Зар кад би се баш „Србија обезумила“, да одмах нас вешају?!

Видех дра Полита пре неки дан. Сусрео је на улици великог жупана новосадског, Балу, кога пре није поздрављао Па не само да му је скинуо шешир до земље, него се уз то тако поклонио, да је управо — чучнуо.

Ама за бога добри чича умири се. Спавај мирно! Та ти си због велико-српске пропаганде јавно сумњичио нас. Нико на тебе не сумња и ништа те би бити неће.

* * *

Мачка обилази око каше.

Кад мачка све једнако обилази око каше, зна се шта ће доћи. Чека да се врела каша само мало расхлади, па да тури њушку унутра.

И Загребачки „Србобран“ вредно обилази око питања: да се Босна и Херцеговина присједине „Хрватској“. Чека да се само мало расхлади.

Један политички друг „Србобранов“ „хрватска странка права“ изрекла је већ јавно, отворено, да Босна и Херцеговина треба да се присједине Хрватској. Други политички друг „Србобранов“ „хрватска напредна странка“, изјавила је то исто. Али не у Загребу. Вођа те странке Лорковић отишао је у Сењет, у Далмацију, и под његовим председништвом изречено је тамо, прошле недеље, да Босна и Херцеговина треба да се присједине Хрватској и Славонији.

„Србобран“ још не може да навали на кашу, врела му је. Он сад говори, да треба да се види, како мисли народ у Босни и Херцеговини. Чини се невешт. Бајаги не зна. Само Хрвати у Босни и Херцеговини траже да се Босна и Херцеговина присједини Хрватској и Славонији.

Но „Србобран“ све ближе иде каши. Већ пружа врат према њој Сећате ли се како је наговарао наш народ да се хрвати. Изнео је лозинку: Нећемо да будемо Мађари. Па онда рече: Боље и Хрвати него Мађари. Место да је казао: Нећемо да будемо Мађари, али ни Хрвати.

Тако ради и сад. Говори и лаже као бајаги радикали желе, да се Босна и Херцеговина присједине Угарској. А сутра ће писати: Боље да се Босна и Херцеговина присједине и Хрватској и Славонији него Угарској. На тај начин ће се „Србобран“ и опет доближити велико-хрватској политици. И он још мисли да ће то бити на вешт начин. А тај је начин врло — глупав.

Види се по свему, да се самостални боје да раскину са хрватском коалицијом. Боје се да их не баце из коалиције Ишли су сувише далеко и сад морају за њом. Морају у службу Велике Хрватске. И да се не би опекли, према српском народу. добили су право да још мало могу обилазити око каше. Још мало, али не дуго. И за то „Србобран“ већ почиње изјављивати страховање, да се Босна и Херцеговина како год не прикључе Угарској

Нека се не боји. Босна и Херцеговина неће бити прикључене Угарској, али ни Хрватској и Славонији Угарска ће добити салвет да убрише уста а Хрватска и Славонија убрисаће уста — рукавом Зато ће се постарати — Аустрија Ми радикали смо уопште против анексије јер ће она донети само зла и то свима.

Кад пада киша. зна се да ће бити — блата. Кад „Србобран“ почне да клевета, зна се да прикрива какав нов покор који се спрема да учини. Да нас хоће да заклони од очију света, како су га хрватска странка права и хрватска напредна странка ухватиле свака за једно уво и вуку га у велико хрватску политику.

Али залуд Србобране! Ти то не можеш сакрити.

Анексија Босне и Херцеговине и независна Бугарска.

Догађај у Загребу са Вукотићем.

Донели смо већ, шта је рекао изасланик кнеза Николе бригадир генерал Вукотић о ономе, што га је загребачка полиција задржала и претресла. Један лист још доноси. да је Вукотић и ово рекао: „У Загребу сам био задржан и чисто невероватно, да је од мене тражено писмо, које сам од свог преузвишеног господара носио за краља Србије. Разуме се, да писма нису из мојих руку могли узети“.

Угарско полуванично брзојавно извање у вези са догађајем у Загребу доноси ово: Цетињски аустро-угарски посланик добио је упутство, да кнезу Николи и црногорској влади изрази жаљење аустро угарског министарства спољних послова, због оног непријатног неспоразума који се генералу Вукотићу десио на његову путу.

Догађаји у Србији.

Будимпештански листови имају, како је бригадир Вукотић непрестано у Београду предмет опште пажње. Походио је и престолонаследника и више политичких вођа У једној споредној просторији народне скупштине искупили су се били и министри и вође странака, да се посаветују о заједничкој акцији Србије и Црне Горе. Том саветовању учествовао је и бригадир Вукотић. — После тога Вукотић је отишао министру председнику Србије и с њим се дуго саветовао.

Исти листови доносе, како је бојкот против аустро-угарских радња у Београду врло јак Универзитетски ђаци чувају страже пред тим радњама и не пуштају ни једног купца унутра, и ако су и ови ретки као беле вране. Бојкот је на почито увео озбиљан вид, кад се дознало, шта се десило изасланику кнеза Николе на путу. Неколи бечки и пештански листови врло су огорчени због тога. Тако „Будапешти Хирлап“ пише, како је доста било дипломатских опомена и савета. Има од дипломације оштрије средства, том треба приступити, да Србија увиди, куда је води пут, којим је политичари густолови њени предводе. Види се, да је огорчење већег дела бечке и пештанске штампе постало нарочито жучно, од кад је у Београд дошао нарочити изасланик кнеза Николе.

Аустроугарска и Турска

Бечки листови веле, да имају из тамошњих дипломатских кругова вест да је нађена основа за преговоре о споразуму ове две државе. Наиме: Турска је вољна, да призна анексију Босне и Херцеговине, а Аустро угарска ће то за то да заједмчи целокупност турског земљишта у Европи а нарочито новопазарског санџака. Још веле како су повољни и изгледи по споразум између Турске и Бугарске. Но једно није сигурно тога се и прибојавају, да у Цариграду други какав утисак ненадно не преокрене мирољубиве смерове Портине Ово је најбољи доказ, колико је сигуран онај основ за споразум, и да је још врло далеко, да се до тог споразума дође.

Аустро-угарска штампа против Енглеске

Бечки па и већи део будимпештанске штампе љуто се окомио на енглеску штампу, за коју вели, да рови против Аустро угарске. Тако наводе и један чланак „Дели Телеграфа“ за који веле, да је нарочито писан за то да се чита у Београду. У том се чланку позива Србија, да са највећом одлучности служи својој народној ствари, и у ту сврху да склопи савез не само са Црном Гором, него и са Турском против Аустро-угарске, да би у згодном тренутку могла остварити своје народне идеале. Србија у томе може рачунати на пријатељство и помоћ Енглеске, предпостављајући наравно, да Србија у никаквом случају неће проширивати своје границе на штету Турске, јер није само српски народ у Босни и Херцеговини већ и у свима крајевима између Дунава и Драве.

Турска и Србија.

Из Цариграда су стигле вести, како турска влада жели, да са српском влашом ступи у непосредне преговоре Будимпештански листови, који доносе ову вест, наводе како је турске кругове љуто изненадило држање угарске делегације у питању Босне и Херцеговине и тиме почели још више да прибегавају Србима.

Судар на турско-бугарској граници.

Из Солуна стигле су у Атину брзојавне вести, да је на турско-бугарској граници дошло између Турака и Бугара до великог крвавог судара. Том приликом погинуло је 70 Бугара и 10 Турака. Осим тога код општине Паланке уништена је једна велика бугарска чета.

Аустроугарска и Румунија

У Румунији је ибило покрет за кидањем пријатељства с Аустроугарском. Један део румунске штампе отворено је устао против Аустро-Угарске. „Пештански Лојд“ каже, да су Румуни незадовољни са улогом мирна посматрача, већ хоће у овом „добу отштета“ и сами да траже отштете. Румунија би хтела, каже споменути лист, да спроведе „уређење својих граница“, а то значи, да се прошири на рачун и штету Аустроугарске и Бугарске. И у погледу пловидбе Дунавом има својих жеља. Целом том и таком писцу румунских листова с почетка нису давали велику важности, док се сад на чело тога покрета није ставила румунска „Културна Лига“. Она је у уторак у Брајили приредила збор, на коме су сви говорници најжешће напали и осудили Аустрију. Дизане су тужбе што њихова браћа с оне стране границе стењу под туђинским јармом. Дизане су оптужбе против странаца у земљи и избио је захтев, да се сви Чивути протерају из државе. У усвојеној одлуци тражи збор отштете у Румунији; тражи да се уреди дунавско питање; наглашава се културно јединство свију Румуна и историјска задаћа Румуније на ушћу дунавском; даље збор тражи да Румунија кидисаполитиком Аустроугарске и позива румунску владу, да учини све, да ојача углед Румуније на ушћу дунавском и уопће на доњем Дунаву. — По свршеном збору ишао је свет са музиком и заставама кроз град и пошао је на Кусин трг, где се налази аустроугарско посланство. По извештају „Пештанског Лојда“, иако је полиција опколила трг, свет је продро кроз полицију и дошао пред зграду посланства. По речима „Лојдовим“ ту се манифестанти приредили „сасвим врасан шкандал“. — Ови догађаји у Румунији немило се дојмили оних у Бечу.

Како мисле у Бечу.

Сви бечки и будимпештански листови доносе по „Наје Винер Тагблату“, шта је рекао српски војни министар, када је поднео Народној Скупштини предлог, да се изгласа 16 милијона динара на војничке сврхе. Споменути лист пак доносио је то од једног угледног бечког дипломате. По саопћењу тога дипломате, српски војни министар казао је, да воћни положај Србије није никако безнадежан. Аустроугарска неће моћи свом снагом својом навалити на Србију. Аустроугарска против уједињене Србије и Црне Горе може извести на ваше 300 хиљада људи. Међутим Србија сама има 250 хиљада. Даље војни министар рачуна на народни устанак у Босни и Херцеговини. Тај устанак ће букнути тек тада, када српска војска буде стојала на Дрини и када дођу у помоћ српска браћа из Турске. У томе погледу учињене су већ све предпреме у косовском вилајету, новопазарском санџаку и у Албанији и може се сигурно рачунати на помоћ Срба из пограничних крајева отоманске царевине. — За тај говор српског војног министра до сада нико није знао, па нису га донели ни српски листови. Али зна за њега угледни бечки дипломата или је то можда мишљење оних у Бечу.

Клубу посланика

српске народне радикалне странке на српском народно црквеном сабору

у Ср. Карловцима.

Досадањим вашим, одиста пожртвовним радом о добробити и напретку српскога народа указаним на српском народно-црквеном сабору, оправдали сте од већине народа поклоњено вам поверење. — До данас потигнути успеси нека вас и надаље бодре на истрајан рад заједно са новоизабраним патријархом Лукијаном, који нам даје пуно наде, да ће, радећи с народом својим у слоги, утрти пута лепшој народној будућности. — У то име кличемо вам једнодушно: Живели посланици српске народне радикалне странке! — Живео новоизабрани патријарх Лукијан! Божјим благословом радите заједнички, пак ће вам труд награђен бити захвалношћу и љубављу народном! — Живели!

Из скупштинске седнице православне српске црквене општине одржане у Черевићу 28 септембра (11 октобра) 1908 године

Перовођа: К. Цејић, српски нар. учитељ.

Председник: Ђорђе Грчић,

Благородном господину

Др Ђорђу Красојевићу,

председнику клуба српске народне радикалне странке

Карловци.

Слажемо се у свему са радом српске народне радикалне странке а поглавито са одушевљењем прихваћамо избор Његове Преузвишености Лукијана Богдановића за српског патријарха. Ово мудро дело радикалне странке улива нам наду, да ће наша народно црквена автономија за вечита времена обезбеђена бити, и да ће њен брод из бурног мора бити уведен у мирно пристаниште развитка и напретка. Живео патријарх Лукијан! Живела српска народна радикална странка

У Темишвару, 19. септембра 1908

Велимир Ненадовић, поседник; Сава Милутинов, Паја Стакић, Васа Стојковић, Пера Прекајски, Душан Берић, др. Светозар Димитријевић, Јован Павловић, гостионичар; јереј Милан Долга; Стеван Ненадовић, трговац; Челомир Лујановић, трговац; Аркадија Лујановић, трговац; Милош Мирилов, рибар; Паја Поповић, зидар; Пера Бавански, трговац

Поверенице

већини српског народно црквеног сабора

Јављају нам из Дуна-Сечуја: — Црквени одбори у Дуна-Сечују и Мохачу једногласно су одлучили, да предложе у ванредној седници црквених скупштина тих двеју општина да се прикључе представци црквене општине у Новом Саду, којом се изричне поверење већини на српском народно црквеном сабору, српској радикалној странци. Ти ће предлози у обе скупштине бити једногласно усвојени.

Поверенице

српском народно-црквеном сабору.

Поверенице српском народно црквеном сабору односно српској народној радикалној странци закључиле су ове општине: Нови Сад, Вуковар, Турија Мол, Баваниште, Черевић.

„Велико српска пропаганда“.

Под тим натписом доноси „Пестер Лојд“ из Задра овај брзојав: од неколико дана предузета су овде хапшења Срба који се окривљују због велико српске пропаганде. Један од ухапшених осуђен је на 14 дана затвора. И у Дубровнику и Котору затварају српске агитаторе. Полицији је наређено, да строго пази на Србе и Црногорце. — Рђави доктори предвиђају колеру, па мора да пати недужно воће.

Посланик Хоџа у своме изборном срезу.

Пишу нам из Ст. Шова: У недељу био је овде Милан Хоџа, посланик кулпинског среза на угарском сабору. Говорио је о општем изборном праву и сладио нам је анексију Босне и Херцеговине. Рекао је, како треба да се радујемо анексији, јер је сада са два милијона Словена више у Аустроугарској монархији. После говора посланика Хоџе, упитао га је Сима Гајин, да ли је истина, да је он, посланик Хоџа, и народносни клуб за Криштофијев законски предлог? Он и другови му, као чланови српске народне радикалне странке, не могу одобравати ни Андрашијев али ни Криштофијев предлог, јер они траже право опће изборно, право са тајним гласањем — Посланик Хоџа одговорио му је да то баш не стоји тако, али јасна му одговора није дао

Осуђена на смрт

Судбени сто у Митровици осудио је 7. октобра Ружу Марић на смрт, због намерно почињеног убијства. — Осуђеница је окривљена што је своје дете од 5 мосеци бацила у реку Босут. Она је свој злочин признала, те ју је суд 7. октобра осудио на смрт. Осуђеница је уложила ништавну жалбу.

Време.

Према телеграфском извештају од 22 септембра може се очекивати већином кишовито, ноћу мраза, касније топло време.

Брзојави „Застави“

Стигли 9. октобра.

Бан у Будимпешти.

Будимпешта. Бан Раух поднео је министру председнику Векерлу извештај о приликама у Хрватској и Славонији.

Оповргнута вест.

Будимпешта. Полуванично побија се вест, да је министар спољних послова изјавио, да ће српске војнике, који стоје на српској граници променити са мађарским компанијама.

Енглези и Срби

Лондон. „Тајмс“ доноси како Србија чврсто остаје при своме становишту. Захтева јужни део Босне а јужни део Херцеговине, да добије Црна Гора.

Одговорни уредник Константин Брадваровић.

Трговина.

Будимпешта, 20. септембра 1908. год.

(Брзојавни извештај.)

Готова роба.

Раж прве каквоће 18 к. 70 п. до 18 к. 85 п.

Раж средње каквоће 18 к. 35 п до 18 к 60 п

Јечам за храну 15 к 40 п. до 15 к. 90 пот.

Јечам за кување пива 16 к. 40 п. до 16 к. 60 п.

Зоб прве каквоће 15 к. 80 п. до 16 к. 30 п.

Зоб средње каквоће 16 к. 60 п. до 16 к 79 п.

Кукуруз домаћи 16 к. 80 п. до 16 к.95 п.

Све од 100 кила.

ПОТРЕБУЈЕМ

2 КРОЈАЧКА ПОМОЋНИКА,

који су вични мешовитој радњи.

Ступање одма.

Маријан Богарошки,

1382 1—8 **у Арач-Врањеву.**

ЧИТАЈ ПА НАРУЧИ!

КАФЕ ТРЕБА СВАКОЈ КУЋИ.

Кафа у врећама од 5 кила франко уз поузеће.

Араби а I-а	1	кила	Круна	2·60
Сантос	1	„	„	2·80
Сантос перла	1	„	„	2·90
Либ рија огромно зрно	1	„	„	3·10
Куба средња	1	„	„	3·20
Куба прима I-а	1	„	„	3·60
Куба перла	1	„	„	3·90
Порторико -а	1	„	„	3·70
Порторико перла	1	„	„	3·80
Куба I-а пржена	1	„	„	3·80
Куба средња пржена	1	„	„	3·20

У 1 пакет да ем и 2—3 врсте, засеб о спаковане

Кафе су нефарбане.

Зејтин УЉЕ. У лименима кантама од 5 кила франко:

5 кила столног финог	Кр	9·—
5 „ Бари-италијански	„	10·—
5 „ Ница француска	„	12·—

Чај (ТЕЈ): Руски караван чај 1/4 кгр. 2·50

Мандарин кина чај 1/4 „ 3·60

Најбољи Пеко Меланж чај 1/4 „ 5·—

Уз 5 кила кафе може се и 1/4 кгр. теја припаковати, чиме се ушпара поштарина

За цењене поручбе моли

Александар Милутиновић и др.

Fiuma, Via Pomerio.

1262 —15

ПОТРЕБУЈЕМ ЗА МОЈУ

абаџијску и кројачку радњу

ДЕСЕТ

старијих радника.

Ступити могу одма; плаћа најбоља у Земуну. а место стално.

Стеван Станковић-Сасанин,

1365 2—2 абаџија у Земуну.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.